

A MENINGER

DEBATT OG IDEER

Debatt

Lars E. F. Johannessen
stipendiat ved Senter for profesjonsstudier, OsloMet

Legevakten som døgnåpen fastlege?

Det snakkes om at fastlegetjenesten er på vei mot krise. Arbeidsbelastningen øker. Ifølge en nylig undersøkelse fra Uni Research Helse jobber fastleger i gjennomsnitt 55,6 timer i uken – en økning på 7 timer fra en sammenlignbar undersøkelse fra 2014.

Tjenesten sliter også med å tiltrekke seg nye leger. VG avdekket sommeren 2017 store problemer med rekrutteringssvikt i kommuner over hele landet. Lege og «fastlegeordningens far», Tom Willy Christiansen, har advart om at hvis ikke noe skjer, rakner fastlegeordningen i løpet av fem år.

Problemer for andre helsetjenester

Det som så langt er viet mindre oppmerksomhet, er konsekvensene en potensiell «fastlegekrise» kan få for andre helsetjenester. En særlig utsatt tjeneste er legevakten. Den skal være et sikkerhetsnett for pasienter med akuttmedisinsk sykdom, men benyttes stadig oftere som en døgnåpen fastlege. En viktig grunn virker nettopp å være fastlegetjenestens problemer.

Selv om vi mangler eksakte tall, er det rimelig å anta at fulle timelister og lang ventetid hos fastlegen tvinger pasienter over til tilgrensende tjenester, som legevakten. Dette foreslås blant annet i Legeforeningens rapport «En legevakt for alle, men ikke for alt». Det var også tydelig da jeg selv gjorde feltarbeid i to norske storbylegevakter.

Selv om studien min i hovedsak var kvalitativ, ble jeg slått av hvor mange som oppsøkte legevakten fordi de ikke hadde fått time hos fastlegen sin. Den store tilstrømningen av «fastlegepasienter» kompliserte arbeidet til legevaktens ansatte. Stresset økte, og det ble vanskeligere å holde oversikt. De ansatte fryktet også at de ville få mindre tid til – og i verste fall overse – pasienter med mer kritisk sykdom. Det kan gi fatale utslag.

Fra fastlegekrise til allmenn krise

Legevakten er bare én av mange tjenester som grenser til fastlegene, og vi vil trolig finne lignende ringvirkninger i andre tjenester. Det er først når vi tar høyde for disse ringvirkningene, at vi virkelig skjønner omfanget av fastlegetjenestens problemer. En fastlegekrise vil kunne forplante seg og bli en mer allmenn krise i helsevesenet.

Denne våren har vært full av importerte islamdebatter om ikke-eksisterende problemer.

Islamdebatten er importert fra Sverige og Danmark

Kronikk

Daniel Abimael Skjerve Wensell
politisk rådgiver,
Minoritetspolitisk tenketank (Minotenk)

Flere av vårens islamdebatter er importert fra våre naboland for så å bli spredt og delt av islamfiendtlige nettstedet og grupper på sosiale medier.

De debattene som likevel ble en del av det offentlige ordskiftet, som bønnerop, ramadan og hijab i skolen, sporet likevel fullstendig av. For det er problematisk når det er symbolpolitikk, feilaktigheter og oppfordringer om boikott av enkelte medier som blir stående igjen.

Falske nyheter

Det startet i februar etter et utspill på Facebook fra biskopen i Växjö i Sverige, Fredrik Modéus. Han ga sin støtte til Stiftelsen Växjö Muslimers søknad om å få ha bønnerop. Saken fikk bred dekning på islamfiendtlige nettsteder i Norge, spesielt etter at Vårt Land kunne melde at de norske biskopene i stor grad var positive til bønnerop.

Forfatter Hege Storhaug uttalte at de norske biskopene her ga sin støtte til «bønnerop fra minareter», uten å ta hensyn til at de færreste moskeene i Norge har en minaret, altså et tårnbygg for å kalle inn til bønn. Byggene som i dag brukes som moskeer, ser i stor grad ut som vanlige bygg, særlig de som ligger utenfor Oslo.

Antikristent?

Den største feilen ble likevel begått av den svenske avisen Smålandsposten, som hevdet at Den katolske kirken i Växjö hadde fått avslag på sin søknad om å få ringe med kirkeklokker flere år i forveien. Denne artikkelen ble spredt i stort omfang, også her til lands, som et «bevis» på at sty-

remaktene i Europa ikke bare er islamunderkastet, men også antikristent.

Lite hjalp det at Faktiskt.se, den svenske versjonen av Faktisk.no, i ettertid kunne bekrefte at fortellingen om kirkeklokkene var helt feil, og at det aldri var sendt inn noen søknad om klokkeringing fra den katolske kirken. Det var likevel for sent å stoppe henvisningene til denne saken i kommentarfeltene.

Svenske tilstander i Frp

Dette lettvinde forholdet til fakta er betegnende også for mye av den norske islamdebatten. Fremskrittspartiet vedtok i april et forbud mot bønnerop på sitt landsstyremøte, og det er grunn til å anta at dette skjedde som et resultat av debatten i Sverige. Partiet ble møtt med voldsom kritikk for å forby noe som ikke var eller er et eksisterende problem.

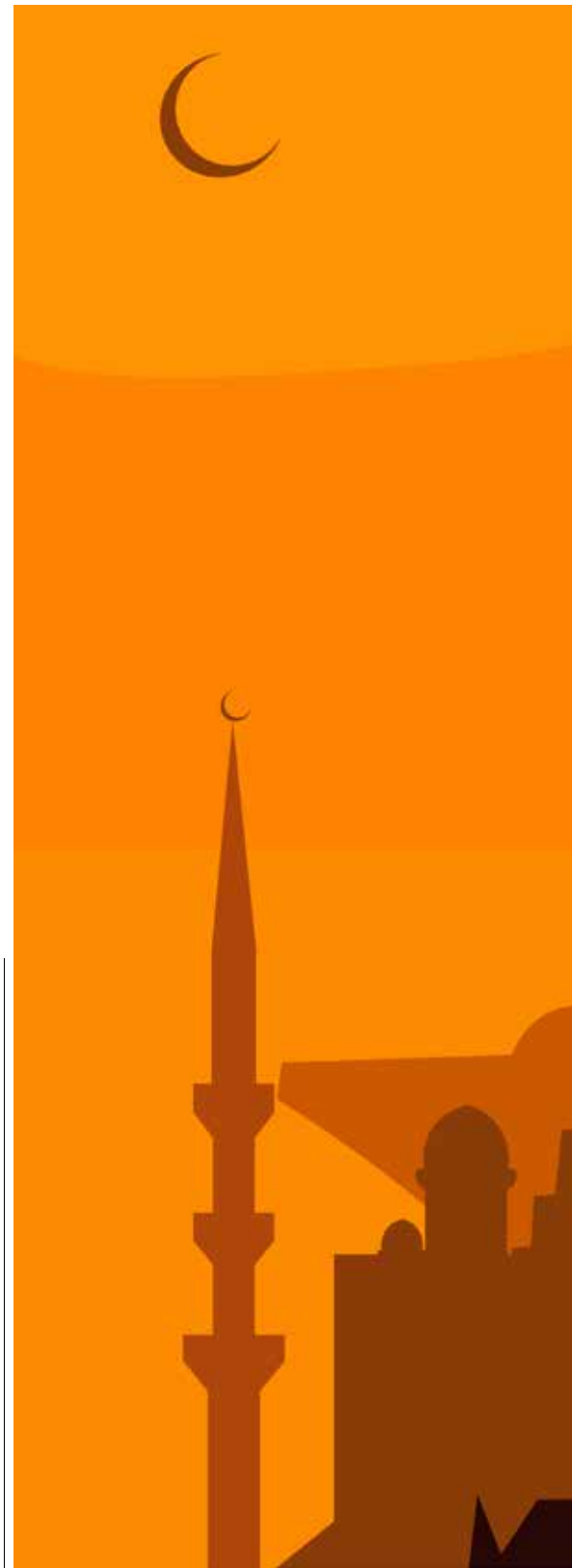
NRK Nordlands sak om høytalere med bønnerop i Sandnessjøen fra 2015 var det eneste nyere tilfellet her til lands som var mulig å oppdrive, og det ble alene brukt som eksempel på at bønnerop faktisk eksisterer i Norge. Islamsk kultursenter Nordland kunne likevel bekrefte til VG at de ikke kjenner til noen moskeer i Nordland som bruker bønnerop i dag.

Landsmøtevedtakets legitimitet hvilte derfor ikke på problemets eksistens, men nok en gang på «svenske tilstander». «Jeg er glad Frp gikk inn for å forby dette før det blir et problem i Norge», skrev derfor stortingsrepresentant Sylvi Listhaug (Frp) på Facebook, med henvisning til tilatelsen av bønnerop i Växjö.

Omsorgssvikt?

Under årets ramadan uttalte Danmarks integreringsminister Inger Støjberg seg kritisk til fastende muslimer og mente de utgjorde en fare for samfunnet. Utspillet ble fornorsket da Frps utdanningspolitiske talsperson Åshild Bruun-Gundersen uttalte at fastende barn utsettes for omsorgssvikt. Hun pekte på tilfeller fra Sverige hvor barn skal ha besvimt på skolen under ramadan.

Den polariserende retorikken og man-

glende kunnskapen om hvordan norske muslimer gjennomfører og tilpasser fasten i praksis, er slående.

En sak vi derimot kunne hatt som islamdebatt, er hijab i skolen, som vi vet er utbredt i Norge. Denne debatten fikk nytt liv i juni etter at den svenske avisen Göteborg-Posten fortalte om flere førskoler i innvandrertette områder i Sverige som sa seg villige til å kontrollere at barna brukte hijab, mot barnas vilje.

Boikottet Aftenposten

I Norge passet tidspunktet godt med lanseringen av Integreringsbarometeret 2018. I rapporten ble det publisert nye tall over befolkningens holdninger til hijab, som viste at to av tre vil ha hijab-forbud i barneskolen.

Aftenposten argumenterte på lederplass for at et forbud ikke var veien å gå, men understreket klart at hijab i skolen ikke var ønskelig. De ble møtt av Frps Christian Tybring-Gjeddes oppfordring om boikott av avisen. Da Dagbladet på lederplass ga sin støtte til Aftenposten og

Debattredaktør:

Erik Tornes

Adresse: Aftenposten, Debattredaksjonen, Postboks 1178, 0107 Oslo

KRONIKK

E-post: kronikk@aftenposten.no
Maks. 6000 tegn inkl. mellomrom.
Legg ved portrettfoto.

DEBATT

E-post: debatt@aftenposten.no
Hovedinnlegg: Maks 3000 tegn inkl.
mellomrom. Legg ved portrettfoto.
Kortinnlegg: 400-1500 tegn.

Kronikker/debattinnlegg på nett:

aftenposten.no/meninger
• Aftenposten returnerer ikke artikler som
blir sendt på papir.

Falske nyheter ble spredt i stort omfang, også her til lands, som «bevis» på at styremaktene i Europa er islamunderkastet, skriver Daniel Abimael Skjerve Wensell i Minotenk. FOTO: LILY STUDIO / SHUTTERSTOCK / NTB SCANPIX

Tagging - en evig forbannelse?

Debatt

Jeg blir så inderlig forbannet av å se på denne tilgrisingen/forsøplingen av Oslo og av andre byer, forårsaket av uansvarlige og umodne ungdommer. Bare Universitetet i Bergen brukte 2 millioner kroner i løpet av tre år på å fjerne tagging. Hvor mange millioner blir det på landsbasis? Forsøpling, ødeleggelse og store utgifter – og aktiviteten virker ikke å ha gått ned.

Bøter og straff, men?

Strafferammen for å bli tatt for tagging kan være bøter eller fengsel i inntil ett år, og medvirkning straffes på samme måte. Hvis skadeverket er grovt, kan man etter straffeloven paragraf 352 straffes med bøter eller fengsel i inntil seks år.

Det har også forekommet større bøter hvor taggeren er blitt bøtelagt med flere hundre tusen kroner. Den høyeste boten som er gitt til en tagger, var rett i underkant av 1 million kroner.

Til tider avsettes det husvegger til fri avbenyttelse for tagging og graffiti. Jeg har ingen tro på at det hjelper. Selv vakre trehus, historiske bygninger og fine steinmurer grises til av vettløse taggere.

Det ser ikke ut til at myndighetene prioriterer dette høyt nok. Tagging har foregått i mange tiår nå, og i år ser det verre ut enn noensinne.

Mine forslag er:

- Sprayboksene selges kun på få, autoriserte steder. Kjøperne må være over 18 år, og de må oppgi navn og adresse. Netthandel med spraybokser stanses. Dette bør bli et prinsipp som alle land i Europa blir enige om.

- Tagging må tas opp til diskusjon i klasserommet.

- Natteravnene bør gjøre en innsats.

- Taggere som blir tatt, settes til å fjerne griseriet!

Inge Jørgensen, Oslo

Kort sagt

Djvelens ildvann opp i røyk

Lege Lise-Lotte Haugan Sandstrøm spør i Aftenposten 14. juli hva som skulle tilsi en mer liberal holdning til cannabis.

I realiteten ønskes justispolitisk liberalisering til fordel for illiberal, statlig regulering. Alkohol er mer skadelig enn cannabis, likevel ble forbudet opphevet i 1926. Siden har en restriktiv alkoholpolitikk medført mindre bruk enn i alkoholliberal land.

Sandstrøm skriver at cannabisbruk kan være psykoseutløsende, at det kan påvirke læringsevnen, motivasjonen og skape avhengighet. Slikt kan legalt fremstilt cannabis derimot forebygge.

Under forbudstiden var alkohol kjent som djvelens ildvann. Det er en lykke for befolkningens helse-tilstand at både produktutviklingen og informasjonskampanjene er blitt modernisert siden den gang.

Arild Knutsen
leder, Foreningen for human narkotikapolitikk

Jordbærplukking og journalist på bærtur

Kommentator Helene Skjeggstad gjør i Aftenposten 10. juli noen betraktninger rundt ungdommers nytte av å ha en sommerjobb. Hun må fullstendig ha misforstått poenget og trekker inn innvandrere, utenforskap og fattigdom.

Alle ungdommer, også dem fra familier med god inntekt, har stor nytte av å få et innblikk i voksenlivet og de arbeidsoppgavene som må gjøres. Samfunnet vårt er i ferd med å bli marinert i en oppfatning av at det er penger nok basert på oljeinntektene. Pengestrømmen kan bli borte før Skjeggstad, foreldre og hengekøyeliggende ungdom aner det. Da kan kanskje erfaring fra en og annen sommerjobb være bra å ha.

Sommerjobber er så mye mer enn jordbærplukking og ølservering. Her kan nevnes sommerjobber på industribedrifter, fiskefartøyer etc. Skjeggstad burde heve blikket utover Ring 3 i Oslo.

Per Hofseth
Oslo

Arendalsuka ikkje open for alle

Det er om ein snau måned klart for Arendalsuka anno 2018. At dette er ei veke open for alle, er alfa og omega for den største politiske leikegrinda i Noreg. Men det er ho ikkje!

Status 2017 var at 471 av 788 arrangementa ikkje var tilgjengelege for rullestolbrukarar. I år er fasiten 583 av 982! Om ein skal reikne med lokala som óg har handicaptolett, er talet 731 av 982.

Eg har kontakta NHF både lokalt og sentralt, Frank Kvarstein (sjef for stands og byareal) og Øystein Djupedal (dagleg leiar), men dei ser ikkje ut til å ville ta tak i dette!

Anna-Maja Helgesdotter Andersen
ferierande i Arendal

gikk mot Tybring-Gjeddes boikottlinje, ble begge avisene stemplet av Hege Storhaug som svikere.

Slik sporet det som kunne blitt en faktabasert og konstruktiv debatt, fullstendig av.

Debattene må fanges opp

La meg gjøre det klart at dette ikke handler om hvorvidt vi er for eller imot kjernen i hver enkelt sak. Det er debatter vi bør ta saklig, basert på kunnskap, og hver for seg. Hovedproblemet er at enkelte kan bruke saker fra våre naboland til målbevisst å fyre oppunder muslimfiendtlige holdninger her til lands.

I mange sammenhenger er det bra at vi sammenligner oss med resten av Skandinavia, men å tro at sakene derfra er automatisk overførbare til vårt eget land, blir fullstendig feil.

Stortingspolitikere som Listhaug og Tybring-Gjedde, men også andre, har et særlig ansvar for å utvise forsiktighet og saklighet. Samtidig må både medier og politikere bli flinkere til å fange opp og

imøtegå debattene som pågår og forestillingene som etableres i enkelte grupper og kommentarfelt på sosiale medier.

Usynlige i pressen

For det er her den største utfordringen ligger. Nå som valgkampen i Sverige er i full gang, vil islam, innvandring og integrering bli heftig debattert hos våre naboer i øst. Trolig vil importen av islamdebatter øke i omfang.

Jeg etterlyser derfor en mer konstruktiv debatt med utgangspunkt i reelle problemstillinger her til lands, fremfor en avsporing om forbud og boikott. For vi bør ha en debatt om norske forhold, der norske muslimer også bør delta og være toneangivende. Da er det synd at personer med innvandrerbakgrunn generelt blir mindre hørt i pressen, som en fersk rapport fra Retriever viser.

Denne vårens usunne islamimport gjør det fullstendig klart at det virkelig er mye som ikke bør smugles over grensen.